

Posudek oponentky diplomové práce

Sára Velenská:

Podpora hnutí MOVAREF ze strany studentů Universidad Nacional Mayor de San Marcos

Charakter tématu a vymezení práce

Diplomová práce Sáry Velenskéé se zabývá problematikou politického radikalismu, konkrétně hnutím Movadef v Peru a jeho podporou mezi studenty univerzity Nacional Mayor de San Marcos. Práce se zaměřuje na motivace studentů sympatizujících s tímto hnutím a zkoumá vliv socioekonomických podmínek a nedostatečného demokratického zastoupení na jejich podporu. Autorka představuje cíle práce (s. 2) a klade si výzkumné otázky (s. 2). Vysvětluje aktuálnost zvoleného tématu (s. 2-4), i výběr univerzity (s. 1).

Heuristika

Práce s odbornou literaturou odpovídá nárokům na diplomovou práci. Nicméně pro „zasazení do historického kontextu“ (s. 18-31) by bylo příhodnější pracovat s novější odbornou literaturou zaměřenou na latinskoamerický region, Peru, guerillová hnutí, než encyklopedie, obecné historické publikace či novinové články (s. 19, 24, 25, 33). V některých případech, jako je průzkum veřejného mínění ohledně hnutí Movadef, by bylo záhodno pracovat s čerstvějšími daty než z roku 2012 (s. 33). Nutno podotknout, že relevantní a aktuální odborná literatura se v celé práci objevuje, není to tedy tím, že by ji autorka neznala. V rámci poslední podkapitoly věnované Movadef (s. 41-42) by bylo vhodné alespoň stručně zmínit současnou situaci ve vztahu k Movadef (jejich absolutní podporu Pedrovi Castillovi a útoky na současnou vládu).

Teorie a metodologie

Autorka používá metodu zakotvené teorie, na jejímž základě vytváří teorii vlastní (s. 8-9). Nicméně v souvislosti s předestřenou hypotézou by bylo užitečné zmínit i již existující teoretická východiska a badatelské přístupy, např. teorie relativní deprivace (Gurr, 1970), podpora radikálních uskupení ze strany mladých s ohledem na socioekonomické zázemí (Uba–Bosi, 2022) a další autoři věnující se vyčtenému tématu.

V části věnované respondentům postrádám způsob, jakým je autorka vybírala. Výběr respondentů přitom zásadně ovlivňuje analýzu a následné závěry z ní plynoucí. Autorka jen zmiňuje, že se „dotazníkového šetření zúčastnilo celkem 50 studentů ve věku od 18 do 33 let, přičemž 16 dotazníků nebylo pro nekompletnost zahrnuto do vyhodnocování.“ (s. 10) Na základě jakých kritérií však byli vybráni? Jednalo se o náhodný výběr nebo autorka měla doporučené kontakty a od nich dostávala tipy na další respondenty? Uvádí přitom těžkosti při prvním kontaktu i jejich neochotu sdílet kontakty na další osoby (s. 13). Zodpovězení této otázky pokládám za naprosto zásadní pro relevantnost závěrů.

Forma a struktura práce

Struktura práce odpovídá stanoveným cílům. V práci se vyskytuje minimum stylistických a pravopisných chyb. Citační norma je v pořádku, avšak některé autory citované v textu práce autorka opomenula uvést v závěrečném bibliografickém seznamu (s. 19, 21, 33, 34, 35). Citace je nutné uvádět i u přímých výpovědí respondentů (alespoň „osobní komunikace, datum“, s. 51). U akademických prací se zpravidla uvádí i jméno univerzity a místo, kde byla práce obhájena.

Analytická část

Pro potřeby analýzy považují za velmi prospěšné, že se autorka věnovala různým pohledům na hnutí, jak ze strany jeho příznivců, tak ze strany jeho odpůrců, ale i oficiální sebe prezentaci hnutí. V samotné analýze však s těmito poznatky nijak dále nepracuje. Omezuje se na konstatování, že 41% respondentů vnímá Movadef jako „levicově-demokratické hnutí“ a 24% jako „politické křídlo Světlé stezky“ (s. 46).

Z hlediska premisy „nedostatečného demokratického zastoupení“ považují za velmi důležité údajné napojení na vládu a ex-prezidenta Pedra Castilla. Dle průzkumu veřejného mínění Ipsos roku 2021 totiž třetina dotazovaných uvedla, že je znepokojuje přítomnost příslušníků/sympatizantů Movadef/Světlé stezky v jeho okolí. Sdíleli tento názor i autorčini respondenti? Bylo by tedy možné si vykládat podporu hnutí Movadef na univerzitě San Marcos i tak, že považují Movadef za subjekt s reálným politickým vlivem?

Teoretické vysvětlení pojmů jako „otevřené kódování“, „axiální kódování“ a „selektivní kódování“ patří spíše do metodologie, nikoli do analýzy. I přesto však analytická část nepřesahuje deset stránek, což v kontextu předkládané diplomové práce působí velmi nedostatečně. Stručná analýza je o to překvapivější, že z dotazníkového šetření je zřejmé, že mu autorka věnovala nemálo úsilí. Autorka v úvodu uvádí, že „tato studie poskytne odpověď na otázky, zda politická radikalizace souvisí s aktuální socio-ekonomickou situací, ve které se studenti nacházejí“ (s. 2), avšak v samotné analýze se aktuální socio-ekonomické situací studentů skoro vůbec nevěnuje. Zmiňuje se o ní pouze letmo v rámci metodologie v souvislosti s povoláním rodičů, kde uvádí, že „41% matek a 35% otců respondentů“ patří k drobným obchodníkům (s. 12) a „24% matek je v domácnosti“ (s. 12), a jejich původem (s. 10). Nebo považuje fakt, že studují na univerzitě San Marcos, jako důkaz jejich nepříznivé socio-ekonomické situace? V takovém případě by bylo třeba se odkázat na nějaká relevantní data. V části 5.2 autorka mezi příčinnými podmínkami uvádí „nedostupné vzdělání“ (s. 45), což nepřekvapí u široké populace, ale je zajímavé, že to tak pociťují studenti univerzity. Kontext „sociálně-ekonomické nerovnosti“ (s. 45) by si také zasloužil důkladnější rozpracování, zejména s ohledem na stanovenou výzkumnou otázku. Ostatně celé analýze by velmi prospělo detailnější propracování, aby bylo možné sledovat, jak autorka ke svým závěrům došla.

Závěr

Sára Velenská si vybrala aktuální a velmi zajímavé téma. Podpora radikální levice s temnou historií univerzitními studenty patří ke kontroverzním, a mnohdy záměrně opomíjeným tématům peruánského politického prostředí. Požadavek nové ústavy a redukce sociálně ekonomické nerovnosti velmi rezonují mezi univerzitními příznivci hnutí Movadef, kteří se dle závěrů autorky necítí být demokraticky zastoupeni žádnou z existujících politických stran. Její závěry staví na dotazníkovém šetření, jehož podrobnější analýzu, stejně jako kritéria pro výběr respondentů, by bylo záhodno lépe vysvětlit během obhajoby diplomové práce. Předkládanou práci i přes uvedené výhrady doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 22.5. 2023

Ing. Mgr. Michelle Leisky, Ph.D.